

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра реклами та зв'язків з громадськістю

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов
О. Б. Жильцов

« _____ » 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Майстерня публічної комунікації

для студентів

спеціальності

061 «Журналістика»

рівня вищої освіти

першого (бакалаврського)

освітньої програми

061.00.02 «Реклама і зв'язки з громадськістю»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Протокол № *1964/23*
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » 20*23*

Київ-2023

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет журналістики

Кафедра реклами та зв'язків з громадськістю

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Майстерня публічної комунікації

для студентів

спеціальності

061 «Журналістика»

рівня вищої освіти

першого (бакалаврського)

освітньої програми

061.00.02 «Реклама і зв'язки з громадськістю»

Київ-2022

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>1000/22</u>	
<u>Жильцов</u> (підпис)	<u>Жильцов</u> (прізвище, ім'я, по батьку)
«	» 2022 р.

Розробник:

Белофастова Таїсія Юріївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Викладач:

Белофастова Таїсія Юріївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Протокол від 02 вересня 2022 р. № 1

Завідувач кафедри Новохатько Л. М. Новохатько

Робочу програму погоджено із гарантом освітньо-професійної програми з реклами та зв'язків з громадськістю

«__»__ 2022 р.

Гарант освітньо-професійної програми Петреба М.М.Петреба

Робочу програму перевірено

_____ 2022 р.

Заступник декана Факультету журналістики

з науково-методичної та навчальної роботи Сошинська В.Є.Сошинська

Пролонговано

на 2023/2024 н.р. Новохатько Л.М., «23»08 2023 р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. _____, «__»__ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____, «__»__ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____, «__»__ 20__ р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	основна	-
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	-
Загальний обсяг кредитів/годин	5/150	-
Курс	1, 2	-
Семестр	2, 3	-
Кількість змістових модулів з розподілом	5	-
Обсяг кредитів	5	-
Обсяг годин, в тому числі:	150	-
Аудиторні	70	-
Модульний контроль	10	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	70	-
Форма семестрового контролю	залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – надати студентам знання з публічних комунікацій, здатність застосовувати їх у професійній діяльності, сприяти формуванню комунікативної культури особистості.

Завдання дисципліни передбачають такі процеси:

- розвивати *інтегральну компетентність*: здатність виконувати складні спеціалізовані завдання в галузі журналістики, що передбачає застосування положень і методів соціальних комунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов щодо забезпечення ефективності комунікаційної діяльності (здатність виконувати складні спеціалізовані завдання вербальної комунікації у сфері зв'язків з громадськістю);
- розвивати *загальні компетентності* такі, як:
  - ЗК 1. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
  - ЗК 3. Здатність бути критичним і самокритичним.
  - ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
  - ЗК 10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
  - ЗК 11. Здатність спілкуватися державною мовою.

- ЗК 12. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- розвивати *фахові компетентності* спеціалізації:
  - СКУ 8. Здатність володіти емоційним інтелектом в умовах професійної діяльності.

3.Результати навчання за дисципліною

Навчання за дисципліною спрямоване на отримання таких *програмних результатів за ОПП 061.00.02 «Реклама і зв'язки з громадськістю», освітнього рівня першого «бакалаврського»:*

- РН 1. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.
- РН 3. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.
- РН 5. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.
- РН 10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.
- РН 11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.
- РН 12. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, іноземною мовою.
- РНУ 20. Володіти емоціями з метою збереження емоційного балансу і налаштованості на позитивний результат в умовах професійної діяльності.

В результаті вивчення дисципліни студент має:

- знати основні поняття з технологій публічної комунікації;
- уміти критично оцінювати отриману інформацію, логічно і раціонально мислити, застосовувати аргументацію для оцінки ситуації;
- усвідомлювати суспільне значення публічної комунікації і відповідальність за свою мовленнєву поведінку.
- вміти робити свідомий соціальний вибір та застосовувати демократичні технології прийняття рішень;
- уміти діяти з соціальною відповідальністю та громадською свідомістю під час публічної дії;
- оцінювати отримані знання з публічних комунікацій та застосовувати їх у професійній діяльності;
- вміти виробляти критичне ставлення до власного мовлення і потребу постійно удосконалювати власну риторичну майстерність;
- вміти створювати інформаційний продукт та ефективно його просувати;
- вміти застосовувати монологічні форми інформаційного спрямування у професійній діяльності;
- володіти раціональною та ефективною технологією підготовки і результативною технікою виголошення публічних промов;
- вміти здійснювати письмову та усну комунікацію рідною мовою;

- здатність до пояснення й переконання;
- підтримувати власний стиль спілкування;
- вільно оперувати засобами невербальної комунікації (знакові системи, зовнішність, міміка, жести, манера поведінки тощо);
- володіти технологією ведення діалогічних і полілогічних форм публічної комунікації з урахуванням особливостей спілкування в умовах майбутньої професійної діяльності;
- адаптованість до публічної діяльності.

Робота на лабораторних заняттях у Центрі сучасних комунікацій.

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назви тем	Зсього годин	Види занять і розподіл годин					
			Лекція	Семинар	Лабораторні	Самост. роб	МК.	
МОДУЛЬ 1. Концептуальні основи публічної комунікації								
1.	Вступ. Предмет, завдання та понятійний апарат навчальної дисципліни	10	2	2		6		
2.	Історичні аспекти публічного мовлення	8		4		4		
3.	Публічний виступ як базова форма публічної комунікації. Концепція публічної промови	10	4	2		4		
	Модульний контроль 1	2					2	
	<i>Всього</i>	<i>30</i>	<i>6</i>	<i>8</i>		<i>14</i>	<i>2</i>	
МОДУЛЬ 2. Підготовка публічного виступу як базової форми публічної комунікації								
4.	Композиція публічного виступу	16	4		4	8		
5.	Продуктування тексту публічної промови	12	2		4	6		
	Модульний контроль 2	2					2	
	<i>Всього</i>	<i>30</i>	<i>6</i>		<i>8</i>	<i>14</i>	<i>2</i>	
	<i>Разом з дисципліни на 2 семестр</i>	<i>60</i>	<i>12</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>28</i>	<i>4</i>	
МОДУЛЬ 3. Реалізація публічного виступу								
6	Канали та засоби ефективної публічної комунікації.	8	4		2	4		

7	Умови ефективності публічного виступу	14	2		4	6		
8	Національні особливості публічних комунікацій	6		2		4		
	Модульний контроль 3	2					2	
	<i>Всього</i>	<i>30</i>	<i>6</i>	<i>2</i>	<i>6</i>	<i>14</i>	<i>2</i>	
МОДУЛЬ 4. Монологічні форми публічної комунікації								
9.	Підготовка і виголошення публічних монологічних текстів за цільовим спрямуванням	20	4	4	4	8		
10.	Технологічні аспекти та етикетні норми публічної комунікації. Онлайн-формат.	8	2	2		4		
	Модульний контроль 4	2					2	
	<i>Всього</i>	<i>30</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>4</i>	<i>12</i>	<i>2</i>	
МОДУЛЬ 5. Діалогічні та полілогічні форми публічної комунікації								
13	Технології діалогічних форм публічної комунікації	14	2	4		7		
14	Публічні суперечки у сучасному суспільстві.	14	2	4		7		
	Модульний контроль 4	2					2	
	<i>Всього</i>	<i>30</i>	<i>4</i>	<i>8</i>		<i>14</i>	<i>2</i>	
	<i>Разом з дисципліни на 3 семестр</i>	90	16	16	10	40	14	
	<i>Разом за навчальним планом</i>	150	28	24	18	10	70	

5. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Монологічні форми публічної комунікації

Тема 1. Вступ. Предмет, завдання та понятійний апарат навчальної дисципліни

Поняття публічна комунікація. Основні показники поділу комунікації за видами.

Комунікативна культура особистості. Критерії оцінки сформованості. Сучасна проблематика публічних комунікацій.

Тема 2. Історичні аспекти публічного мовлення

Міфологія красномовства як світоглядне бачення людиною важливості слова. Відображення красномовства, пісенно-поетичного переконання словом у грецькій міфології. Образи богів слова у римській культурі. Боги красномовства в єгипетській, японській та давньоіндійській міфології.

Публічне красномовство Давньої Греції.

Розвиток риторики у софістиці (V ст. до н.е.). Вплив шкіл софістів (діалектики, елеатів, піфагорійців) на формування риторики як науки переконання.

Передумови інтенсивного розвитку риторики в Давній Греції у V – VII ст. до н.е.: принцип змагальності у всіх сферах життя давніх греків, традиції ліричної та епічної поезії, культ живого слова, масовий характер занять красномовством, демократичний устрій. Зародження риторики як мистецтва переконання (о. Сіцилія, V ст. до н.е.).

Плеяда видатних ораторів Стародавньої Греції.

Афінський політичний діяч, вождь демократичної партії, засновник Афінської демократії, знаменитий оратор і полководець Перікл (490-429 рр. до н.е.).

Сіцилійська школа ораторської майстерності. Емпедокл (490-430 рр. до н.е.). Перший упорядник письмових правил з риторики Корах. Лісій (бл. 459-380 рр. до н. е.) – оратор «однієї промови», відомий логограф, знавець судового красномовства. Горгій (483-380 рр. до н. е.) як видатний теоретик і вчитель красномовства, його софістичні погляди, урочисті похвальні промови «Похвала Олені» і «Виправдання Паламеда».

Афінський ритор Ісократ (436 рр. 338 рр. до н.е.) – майстер похвального красномовства («Панегірик»), засновник першої школи красномовства в Афінах.

Промови Сократа (бл.469-399 рр. до н.е.), метод «сократівська іронія».

Платон (427-347 рр. до н.е.) про риторику.

«Риторика» Арістотеля, класифікація типів публічного мовлення: дорадчі, судові, епідейктичні (урочисті).

Ораторство Демосфена (384-322 рр. до н.е.), його політичні промови.

Риторика еллінської Греції. Занепад політичного і судового красномовства, розквіт епідейктичного. Канон десяти античних ораторів в Пергамській бібліотеці (III ст. до н. .н): Антифонта, Андокіла, Лісія, Ісократа, Демосфена, Ісея, Лікурга, Гіперіда, Динарха, Есхіна.

Публічне красномовство Стародавнього Риму.

Ораторський ідеал Стародавнього Риму. Характерні ознаки давньоримської публічного мовлення: інвективність (розвінчуваність), афористичність, аргументація фактажем.

Плеяда видатних ораторів Стародавнього Риму. Ораторська майстерність Марка Антонія (143-87 рр. до н.е.). Цицерон (106-43 рр. до н.е.) та його риторичний доробок, засновник прийому судових промов «ламентация». Оратор Гай Юлій Цезар (100 або 102-44 рр. до н.е.), його політичні промови.

Нова риторика періоду Римської імперії. Перехід Риму від республіки до Римської імперії. Вплив політичних подій на розвиток римського публічного красномовства (I ст. н.е.). Методи навчання в римських риторичних школах. Педагогічна риторика Квінтіліана (бл. 35 – бл. 96 рр.) та його фундаментальна праця «Дванадцять книг риторичних настанов». Сенека Старший (бл. 54-39 рр. до н.е.) та його риторичний стиль діатриба.

Загальна характеристика розвитку риторики за часів *раннього середньовіччя* (V – середина XI ст.) в Європі. Наслідування античних традицій країнами, які входили до складу Римської Імперії (Іспанія, Франція, Італія, Візантія, частково – Англія, Німеччина). Вплив релігії, розквіт церковно-богословського красномовства (гомілетики). «Народні проповіді» мандруючих монахів. Аврелій Августин (354–430), його трактат «De doctrina christiana» («Про християнське вчення»), який містить роздуми про роль риторики для тлумачень і роз'яснень християнського вчення. Дотримання стилю (високий, середній, низький). Спрощення композиції публічних промов. Домінуючі форми (проповіді та листи). Мистецтво проголошення проповідей та найвідоміші майстри: іспанський архієпископ Ісідор Севільський (560-635), англосаксонський літописець, монах Беда (673-735), Юлій Руфіній. «Книга про тропи і фігури» Беди.

Європейська риторика за часів високого (класичного) середньовіччя (II половина XI ст. – к. XV ст.). Зародження наукової мови через втілення в лекціях і диспутах у перших європейських університетах. Схоластична риторика (до XV ст.) – розвиток вишуканих дискусійних промов, з ґрунтовною системою доказів, багатоманітною аргументацією. Риторика в системі «семи вільних наук». Німецький філолог, професор грецької мови та латини Філіп Меланхтон (1497-1560), його «Риторика», переведена на російську мову як підручник (1620). Французький філолог і критик Юлій Цезар Скалігера (1484-1558), його списки риторичних фігур.

Мовна майстерність публічної комунікації в епоху Відродження. Протистояння риторики гуманістів католицьким монахам-проповідникам на перехідному етапі. Бернардіно Сієнський (1380-1444), його проповідницька діяльність та прийоми красномовства.

Секуляризація риторики: послаблення релігійності та впливу церкви. Вплив риторики на активізацію розробки граматики літературних норм мови – культури мовлення. Гуманістичний характер риторики (XVI ст.). Підвищення уваги до дикції, вимови, інтонації. Надмірне використання цитування. Сплеск майстерності перекладу. Поновлення судового і парламентського красномовства; зародження торгівельного; полемічна заостреність

академічного красномовства. Розвиток королівського красномовства (започаткування через Французьку риторику для короля Генріха III). П'єр Рамю (1515-1572), використання терміну «риторика» для трьох компонентів комунікації (дикція, пам'ять, дія), мета якої – переконання. Розвиток послідовниками Рамю риторики як мистецтва прикрашання мови. Зведення риторики до вивчення літературних форм. Відмежування риторики від логіки та філософії. Голанський філолог Герхард Фосс (1577-1649), його праці «Риторичні коментарі, або Настава ораторам» та «Риторичне мистецтво» (1606), в якій наведена ґрунтовна класифікація і термінологія. «Сад красномовства» Генрі Пічеми. (к. ХІУ ст.).

Загальна характеристика риторики в Європі за часів Просвітництва. Викладання риторики у салонах та академіях. Розвиток приватних видів риторики (бесіда, епістолярна риторика). Боротьба проти народного стилю в мові (відторгнення діалектів, жаргонізмів), запозичення іноземних слів, надмірне використання наукової термінології. Розквіт придворного етикету як галузі мовленнєвої майстерності і стандартів аристократії. Розвиток дипломатичного красномовства. Поступовий занепад риторики Західної Європи (початок ХІХ ст.). Трактуювання риторики як догматичної дисципліни, яка не мала практичного застосування, слугувала для «введення слухачів в оману». Втрата інтересу до риторики.

Мовна культура публічної комунікації за часів Київської Русі. Вплив грецької міфології та античної риторики на Київську Русь (ХІ ст.). Розквіт ораторських жанрів на Русі в ХІ-ХІІ ст. Проповідник, митрополит Іларіон, його твір “Слово про закон і благодать”, прочитане вперше при дворі Ярослава Мудрого як зразок урочистого красномовства. Символізм, метафоричність творів. Розповсюджені форми («Слово..», «Послання...», «Повчання..»). Кирило Туровський (1130–1182 рр.) як один з найвидатніших проповідників-ораторів. «Слово в нову неділю на пасце». «Повчання чадам Великого князя Володимира Мономаха» як риторичне звернення до потомків. «Хоженія...» як нова форма. Розквіт полемічної переписки, похвального красномовства.

Полемічна творчість Івана Вишенського, мовностилістичні особливості його творів (ХУІІ ст.).

Мовна спадщина Григорія Сковороди, його внесок у розвиток вітчизняної риторичної школи.

Києво-Могилянська академія (1632), її вплив на розвиток вітчизняного ораторства. Шкільна гомілетика. Феофан Прокопович, його фундаментальна праця “Про риторичне мистецтво”. Інокентій Гізель. Лазар Баранович. Теорія новомодного красномовства Іоанікія Галятовського. Публіцистично-ораторська проза Антонія Радивиловського, його методика складання і виголошення проповідей. Стефан Яворський, викладач риторики, автор праці “Риторична рука”.

Тема 3. Публічний виступ як базова форма публічної комунікації. Концепція публічної промови

Закон ступеневої послідовності як базовий для підготовки і здійснення публічного виступу.

Концептуальний закон та закон моделювання аудиторії. Їх значення для публічної дії.

Вироблення концепції публічного виступу. Визначення предмета розмови і вироблення власного бачення; вибір проблеми або окремих, особливо важливих питань; вивчення стану проблеми в науковій, суспільно-політичній, фаховій літературі; критичне осмислення власних напрацювань з обраної проблеми і науково-літературних відомостей з неї.

Критерії вибору теми виступу: відповідність інтересам оратора та інтересам слухачів (загальнолюдським чи груповим); новизна і актуальність; дискусійність, проблемність.

Формування цільової установки виступу. Визначення мети виступу, що передбачає отримання бажаної реакції слухачів, на досягнення якої повинна бути спрямована вся робота спікера. Формулювання назви виступу, основні прийоми: надання образності; постановка запитань; залучення фразеологізмів, цитат; римування; використання «лексики інтриги».

Стадія комплектації і розробки як завершальна при виробленні концепції публічного виступу. Заглиблення у тему виступу через визначення її складових (особливо важливих питань): робота з емпіричним матеріалом; робота з енциклопедичним матеріалом; складання попереднього плану. Повне заглиблення в предмет промови: аналіз компаративного матеріалу; складання робочого плану.

Цільова установка публічного виступу, її різновиди: інформаційна, переконлива, що закликає до дії, «піднесення духу», розважальна.

Закон моделювання аудиторії, його вимоги. Соціально-демографічні, соціально-психологічні та індивідуально-психологічні особливості аудиторії, їх опрацювання для наступного забезпечення контакту з аудиторією у процесі виступу. Різновиди реакції аудиторії: байдужа, погоджувальна, конфліктна, конструктивна. Поведінка оратора під час публічного виступу в залежності від реакції аудиторії.

МОДУЛЬ 2.

Підготовка публічного виступу як базової форми публічної комунікації

Тема 4. Композиція публічного виступу

Етап підготовки промови, що передбачає процес організації публічного повідомлення, структуру майбутнього тексту, його композиції. Основні складові: виклад і аргументація.

Моделі викладу матеріалу: «лінійна схема», «фабульно-інтригуюча». Застосування в лінійних промовах хронологічного (історичного) і сюжетного

методів. Методи фабульно-інтригуючої моделі: дедуктивний, індуктивний, аналогічний, концентричний.

Аргументація як логічна складова диспозиції. Логічна послідовність аргументації: теза, аргумент, демонстрація. Дотримання законів логіки як сприятливий фактор комунікативного процесу та особливості їх дотримання в ораторському мистецтві. Дія закону тотожності в ораторському мистецтві: будь-яка завершена думка зберігає свою форму і значення в межах певного визначеного контексту. Дотримання закону суперечності (два судження про одну річ не можуть бути одночасно істинними і неістинними), що запобігає виникненню у промові безвихідних ситуацій. Закон виключеного третього як основа для проведення дискусій. Використання у промові обґрунтованих доказів на основі закону достатньої підстави.

Поняття композиції (розподіл матеріалу на частини, співвідношення частин між собою і з усією промовою в цілому, послідовність їх розміщення) та робота оратора над структурою промови: структурування дібраного матеріалу, дотримання мотивованого співвідношення частин, визначення порядку їх розташування.

Композиція промови: вступ, основна частина, завершення. Загальні правила побудови виступу: правило «золотого січення» та «ефект межі». Завдання вступу та завершення, прийоми їх конструювання. Структура вступу (обов'язкова та варіативна). Різновиди завершення промови: елегантний риторичний фінал та доцільний (підсумковий, типологічний, апелювальний). Можливі композиційні недоліки: порушення логічної послідовності, перенавантаження тексту теоретичними роздумами, відсутність доказовості основних положень, надмірна кількість порушених питань і проблем, шаблонна побудова.

Тема 5. Продукування тексту публічної промови

Етап мовного (вербального) оформлення промови, втілення змісту у мовні форми. Лексика обмеженого використання (професіоналізми; діалекти; терміни; слова іншомовного походження), особливості її застосування. Жаргонізми, їх заборона у публічних виступах

Робота над мовною формою виступу. Доступність викладу матеріалу: пропорційність співвідношення наукових і абстрактних слів у тексті промови, популяризація. Прийом популяризації тексту промови (описовий, етимологічний). Конкретність лексики (прийом конкретизації): запобігання використанню громіздких лексичних конструкцій, надмірних узагальнень. Багатоманітність номінативних засобів (використання розширених синонімічних рядів).

Особливості використання фактичних засобів (наведення прикладів, статистичних даних, наочності та іншого фактичного матеріалу). Цитування.

Виразність мови виступу. Метафора як найпоширеніший і найпродуктивніший в риторичі троп. Метонімія. Гіпербола. Епітет. Порівняння. Антономазія. Персоніфікація. Аллегорія. Іронія. Тавтологія як небажане явище в публічному мистецтві.

Типи побудови фраз, їх емоційна сила впливу і ефективність. Риторичне запитання, риторичні оклик і звернення. Комунікативна функція повторень. Речення-періоди: градація, діалогізація, хід «питання-відповідь», парадокс. Фігура контрасту – антитеза. Інверсія.

МОДУЛЬ 3. Реалізація публічного виступу

Тема 6. Канали, засоби та бар'єри ефективної публічної комунікації

Закони публічного виступу. Закон емоційності публічної промови. Закон поваги адресату і отримання задоволення від спілкування. Закон діалогічної взаємодії учасників. Ефект релаксації (зняття емоційного напруження).

Комунікативні канали впливу спікера: вербальний; паравербальний; невербальний.

Комунікативні засоби впливу спікера. Інтонування промови (художня виразність). Наголоси і паузи. Логічні паузи і наголоси. Психологічні і синтаксичні паузи. Властивості голосу: звучність, тембр, висота. Модуляція голосу.

Рух оратора. Встановлення візуального контакту поглядом. Міміка, жести та їх різновиди: “ілюстратори”, “регулятори”, жести-емблеми, жести-адаптери, жести-афектори.

Техніка дихання і техніка мовлення. Об'єктивні і суб'єктивні фактори, що впливають на дихання промовця. Правила “правильного дихання” за Г.Сагач. Показники техніки мовлення: темп мови (швидкість мовлення, тривалість звучання окремих слів, інтервали та тривалість пауз), чіткість дикції. Недоліки мовлення та їх подолання.

Тема 7. Умови ефективності публічного виступу

Образ спікера. Індивідуальні риси спікера (стиль виголошення промов, зовнішній вигляд). Тип оратора та його тестування. Культура мови оратора та її критерії (правильність, комунікативна відповідність, точність висловлювання, логічність викладу, ясність і доступність викладу, чистота мови, її виразність, різноманітність засобів вираження, естетичність, доцільність). Формування індивідуального стилю ораторства у поєднанні з оптимальною манерою виступу. Причини невпевненості при публічному виступі, і шляхи їх подолання. Можливі помилки під час виголошення промови та формування вміння швидко на них реагувати.

Ефективність публічного виступу. Вплив характеру аудиторії на ефективність виступу. Образ аудиторії. Характеристика аудиторії за різними ознаками: за віком, за ставленням до оратора, за рівнем підготовленості, за рівнем освіченості, за професійними ознаками, за статевими ознаками, за типом психіки, за мірою однорідності, за кількісним складом тощо. Національна специфіка аудиторії. Ефективність виступу в різних типах аудиторії. Методика налагодження контакту з аудиторією, за І.Н.Кузнецовим, її основні етапи: зняття психологічного бар'єру, пошук спільних інтересів, визначення оптимальних

принципів спілкування, виявлення можливих негативних аспектів спілкування, адаптація до аудиторії та встановлення контакту.

Тема 8. Національні особливості публічних комунікацій

Вплив характеру загальної культури на публічні комунікації. Класифікація публічних комунікацій Річарда Р. Гестеланда за рівнем експресивності. «Експресивні культури» (регіон Середземномор'я, Південна Європа, Латинська Америка). «Варіативно-експресивні культури» (США, Канада, Австралія Нова Зеландія, Східна Європа, Південна Азія, Африка). «Стримані культури» (Східна Азія, Північна Європа, Німеччина).

Національні особливості невербальної комунікації на рівні проксеміки, хаптики, окулесіки, кінесіки.

МОДУЛЬ 4. Монологічні форми публічної комунікації

Тема 8. Підготовка і виголошення публічних монологічних текстів за цільовим спрямуванням

Форми публічних монологічних текстів інформаційного спрямування. Повідомлення – коротка за часом (5-10 хвилин) і проста за змістом форма монологічного красномовства, яка спрямована на висвітлення одного питання або проблеми; не передбачає ґрунтовної аргументації і доказовості; спрямоване на розширення ступеню поінформованості слухачів; декілька повідомлень можуть бути спрямовані на розкриття різних аспектів однієї великої проблеми; передбачають попередню підготовку.

Доповідь – складний жанр промови, наближений до письмового тексту; розгорнуте публічне повідомлення на серйозні наукові, виробничі, політичні теми. Мета доповіді. Різнобічний підхід до висвітлення теми, надання оцінок різних підходів, різних точок зору. Тривалість від 10-15 хвилин до 2-3 годин. Види доповідей (звітні, наукові), особливості їх побудови. Обговорення після виголошення і корегування основних позицій доповіді. Ухвалення.

Лекція – цільний, розгорнутий науковий або науково-популярний виклад матеріалу, форма популяризації знання. Триєдність мети: навчальна (просвітницька), виховна, розвиваюча. Види лекцій: академічна, науково-популярна. Основні вимоги до композиційної побудови лекції: струнка логіка викладу; систематизованість міркувань; доказовість і аргументованість. Оголошення аудиторії плану. Мовленнєві особливості лекції (на відміну від доповіді): від норм книжкової мови, насиченої термінами, складними зворотами, до елементів розмовної мови. Можливі ситуації імпровізації. Регламент від 30-40 хвилин до 1-1,5 години.

Форми публічних монологічних текстів, спрямовані на заклик до дії. Мітингові (агітаційна) промови, їх мета: надати оцінку подіям, які відбуваються і переконати; висловлює почуття і настрої аудиторії. Тривалість від 10-15 хвилин до години. Емоційність; високий пафос; чітка інтонація; лаконічність; наявність лише однієї тези; заборона повторів вже відомих аргументів; можливість

критики промов попередній ораторії, не переходячи на критику особистості оратора; не користуватися друкованими текстами перед аудиторією. Політичні і соціальні мітинги.

Публічні закликання – звернення до групи людей із закликом до певних дій. Види: комерційні, соціальні, політичні. Використання лозунгу як переконливого елементу.

Усний рекламний виступ, його мета. Правила підготовки: назвати предмет, товар, послугу, яка рекламується; використати для наочності сам товар (або його малюнок, фото, модель, схема тощо); розказати про його призначення, як влаштований; назвати переваги (для тих, кому пропонується) над іншими подібними товарами; назвати вигоду після його придбання; використовувати слова з позитивною оцінкою; говорити емоційно, дружнім тоном; розказати про тих, хто добре оцінює рекламований товар; закінчити порадою, закликом, рекомендацією.

Форми публічних монологічних текстів піднесеного спрямування. Привітальна урочиста промова. «Рамковий» характер: виголошується на початку (вступна) або наприкінці (промова-подяка) заходу. Тривалість 3-5 хвилин. Композиційна побудова: відкриття засідання і привітання слухачів (унікати стереотипних зворотів; продумати заздалегідь, кого із присутніх видатних осіб виділити окремо); коротка характеристика події; наголошення на успіхах, досягненнях і перспективах; побажання; оголошення першого доповідача, його характеристика (особливі заслуги), надання йому слова. Вітальні ювілейні промови, їх призначення (створити святковий настрій, похвалити ювіляра).

Тема 9. Технологічні аспекти та етикетні норми публічної комунікації. Онлайн-формат публічної комунікації

Надання інформації в процесі публічної комунікації. Вміння користуватися інформацією втілюється у вмінні: виголошувати (надавати інформацію), сприймати інформаційні промови.

Активне слухання – неодмінна умова ефективної комунікації. Зосередження. Розуміння. Критичний аналіз. Запам'ятовування.

Комунікатор як суб'єкт публічної комунікації. Комунікатор (комунікант) як ініціатор комунікативних зв'язків, особа, яка передає, або формує повідомлення. Комунікат як особа, яка сприймає інформацію. Вимоги до комунікатора. Індивідуально-особистісні характеристики комунікатора: фізичні дані та зовнішність; комунікативні характеристики (тембр голосу, дикція, манера говорити і т.п.); внутрішні, особистісні характеристики (знання, інтелект, емоційність, моральні цінності і т.п.). Соціально-психологічні фактори комуніканта (мовця): соціальний статус комуніканта; рівень його професіоналізму; рівень загальної й когнітивної культури (освіченості); рівень інтелектуального розвитку; психофізіологічний стан на момент спілкування; емоційно-вольові якості; поведінкові особливості тощо. Характеристика ділових якостей: ступінь ораторської майстерності; професійне ставлення до справи; дисципліна та самоорганізованість.

МОДУЛЬ 5. Діалогічні та полілогічні форми публічної комунікації

Тема 10. Технології діалогічних (полілогічних) форм публічної комунікації

Поняття «публічний діалог», його вплив на державну політику. Публічний діалог як ефективний інструмент узгодження інтересів його учасників; запобігання конфліктних ситуацій; розширення бази варіантів рішень при конфліктних ситуаціях. Гнучкість публічного діалогу: партнери можуть зустрічатися у міру необхідності, він може бути стратегічним, тобто спрямовуватися на досягнення довготривалих, а не короточасних результатів.

Діалогічні (полілогічні) комунікації, їх основні види: бесіда, інтерв'ю, прес-конференція, ділова гра, вікторина тощо.

Методика підготовки і проведення інтерв'ю, вікторини.

Тема 11. Публічні суперечки у сучасному суспільстві

Публічні дискусії у сучасному суспільстві. Світовий досвід розвитку традицій публічних обговорень суспільно важливих проблем.

Публічні комунікації, засновані на спорі: дискусія, диспут, полеміка, відмінність між ними. Методика підготовки дискусивно-полемічних форм. Композиція дискусивно-полемічних форм: вступне слово ведучого, постановка проблеми, обмін думками між учасниками, формулювання спільної думки, заключне слово ведучого.

Стратегії дискусії: «змагання», «уникання», «пристосування», «компроміс», «центрування інтересів». Види тактики поведінки у конфлікті. Головні вимоги культури спору. Поведінка учасників спору. Сократівський метод ведення діалогу («іронія Сократа»). Національні традиції у спорі. Психологічний вплив у ході дискусії.

Постановка запитань. Класифікація запитань в публічній суперечці: прості і складні, коректні і некоректні, позитивні і негативні (нейтральні, доброзичливі, ворожі, провокаційні), гострі. «Запитання-капкан», «контр-запитання», «блокуючи запитання», «закриті (прямі) запитання», «відкриті», «запитання-примушування», «риторичне запитання», «альтернативне запитання», «спонукальне», «підтверджувальне», «зустрічне», «запитання-уточнення», «контрольне», «провокаційне», «заклучне».

Зауваження у спорі. Конструктивні, деструктивні зауваження.

Логічні помилки та виверти в процесі публічної суперечки.

Дебати. Правила для учасників дебатів. Технологія проведення дебатів.

Епатаж як навмисна скандальна витівка.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	3	3
Відвідування семінарських занять	1	4	4		
Відвідування на лабораторному занятті	1			4	4
Робота на семінарському занятті	10	4	40		
Робота на лабораторному занятті	10			4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом	154		77		77
Максимальна кількість балів у 2-му семестрі	154				

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	3	3	2	2
Відвідування семінарських занять	1	1	1	3	3	4	4
Відвідування на лабораторному занятті	1	3	3	2	2	-	-
Робота на семінарському занятті	10	1	10	3	30	4	40
Робота на лабораторному занятті	10	3	30	2	20	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом	241		77		88		76
Максимальна кількість балів у 3 семестрі	395						
Максимальна кількість балів за рік							
Розрахунок коефіцієнта		$395 : 100 = 3,95$ Студент отримав за результатами поточної роботи 375 бали: $375 : 3,95 = 95$ балів					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Завдання для самостійної роботи №1

1. Написати аналітичну роботу Охарактеризуйте ступінь сформованості Вашої комунікативної культури за критеріями, представленими у лекції 1.

2. Пройти тест на виявлення ступеню сформованості організаторських та комунікативних навичок за посиланням в ЕНК, описати результати в роботі та проаналізувати

Вимоги до оформлення: друкований текст формату А-4 (обсяг до 2 сторінок кегель 14, міжрядковий інтервал одинарний)

Завдання для самостійної роботи №2

Завдання 1 (2 бали)

1. Оберіть дві із запропонованих ідей:
  - необхідно захищати природу;
  - необхідно захищати водні ресурси України;
  - держава повинна турбуватися про пенсіонерів сиріт;
  - суспільству потрібні чесні політики (відповідальні);
  - людина у житті повинна займати активну позицію;
  - потрібно думати, як подолати кризу;
  - важливо мобілізувати всі зусилля для перемоги тощо
2. Запропонуйте різні способи висловлення однієї і тієї ж ідеї у формі 4-х речень для кожної. Наприклад:
Ідея: Важливість демократичних засад для держави
Пропозиції, які висловлюють дану ідею
  - 1) Наша країна потребує справжньої демократії.
  - 2) Для успішного розвитку України важливо посилити демократичні засади.
  - 3) Зміцнення демократичних засад - поштовх для подальшого розвитку.
  - 4) Послаблення демократії в країні обмежує демократичні свободи її населення.

Завдання 2 (3 бали)

Оберіть на власний вибір один термін. Користуючись двома прийомами популяризації тексту (прийом етимології та описовий прийом), створіть два варіанти.

Примітка. На допомогу – текст Лекції 6 «Продуктування тексту публічної промови».

Завдання для самостійної роботи №3

Напишіть есе на тему "Мовленнєва самодисципліна" (як ви розумієте? на скільки володієте? шляхи формування та розвитку).

Завдання для самостійної роботи №4

Написати текст інформаційного повідомлення.

Завдання для самостійної роботи №5

1. Підготувати вікторину на тему за власним вибором.

Вимоги до оформлення вікторини.

- зазначити тему вікторини;
- на яку аудиторію орієнтована вікторина;
- запитання мають бути пронумеровані;
- біля кожного запитання має бути у дужках зазначена вірна відповідь.

2. Провести розроблену Вами вікторину у колі сім'ї або друзів.

3. Надати письмовий звіт про проведення за такими позиціями:

- Яка кількість учасників?
- Яка атмосфера була утворена при проведенні?
- Хто виявився переможцем і яку винагороду отримав?

3. Ваша оцінка вікторини як жанру полілогічних форм публічної комунікації.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється самостійно кожним студентом. Проводиться дистанційно в ЕНК, після вивчення певного змістового модуля. Форма модульного контролю №1 – тестування. МКР №№ 2, 3, 4 – творча робота. Кількість модульних контрольних робіт з навчальної дисципліни – 4, виконання кожної роботи є обов'язковим.

Правильне виконання всіх завдань оцінюється максимально у 25 балів.

Орієнтований перелік тематичних питань для тесту мкр 1

1. Закон ступеневої послідовності як базовий для підготовки і здійснення публічного виступу
2. Основні категорії класичної риторики, які закладені в основу сучасних принципів публічної комунікації.
3. Міфологія красномовства Стародавньої Греції і Риму.
4. Передумови інтенсивного розвитку риторики в Давній Греції у V – VII ст. Вплив софістики.
5. Вплив Горгія і Лісія на розвиток риторики Ст.Греції.
6. Оратори похвального красномовства Корака та Ісократа.
7. Внесок Сократа та його учня Платона у розвиток ораторського мистецтва античності.
8. Внесок Арістотеля та Демосфена у розвиток теорії і практики красномовства.
9. Характерні ознаки давньоримської риторики. Ораторський ідеал Стародавнього Риму.
10. Нова риторика періоду Римської імперії. Педагогічна риторика Квінтіліана.
11. Загальна характеристика розвитку риторики за часів середньовіччя.
12. Розвиток риторики в епоху Відродження та часів Просвітництва.

13. Вплив грецької міфології та античної риторики на Київську Русь. Розквіт ораторських жанрів на Русі в XI-XII ст.
14. Полемічна творчість Івана Вишенського та мовна спадщина Григорія Сковороди.
15. Києво-Могилянська академія, її вплив на розвиток вітчизняного ораторства.
16. Феофан Прокопович, його фундаментальна праця “Про риторичне мистецтво”.
17. Концептуальний закон та закон моделювання аудиторії. Їх значення для ораторської діяльності.
18. Вироблення концепції в ораторстві. Послідовність дій оратора.
19. Цільова установка публічного виступу, її різновиди.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи. Семестровий контроль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, лабораторних заняттях, виконання самостійних робіт, модульних контрольних робіт. Семестровий контроль знань студентів проводиться у формі заліку.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Рекомендовані джерела

Основна

1. Андерсон Кріс. Успішні виступи на TED : Рецепти найкращих спікерів ; пер. О. Асташевої. Київ : Наш формат, 2016. 256 с.
2. Ващенко І.В., Кляп І.М. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. Київ : Знання, 2013. 407 с.
3. Кацавець Р. Ораторське мистецтво. 2-ге вид. Київ : Алерта, 2018, 216 с.
4. Лісовський П.М. Суспільна риторика : навч. посіб. Київ : Кондор, 2012. 244 с.
5. Масюгіна М. Дебати. Організація і проведення. Київ : Шкільний світ, 2019. 144 с.
6. Мацько Л. І., Мацько О.М. Риторика : навч. посіб. Київ : Вища шк., 2003. 311 с.
7. Піз Аллан, Піз Барбара. Мова рухів тіла. Розширене видання ; пер. з англ. Н.Лавської. Київ : КМ-Букс. 2022. 416 с.

8. Сагач Г. М. Риторика : навч. посіб. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 2-е вид., перероб. і допов. Київ : Вид. дім «Ін Юре», 2000. 565 с.
9. Себаг-Мантефіоре С. Промови, що змінили світ ; пер. з англ. В. Горбатко. Київ : КМ-БУКС, 2017. 328 с
10. Степура А. WOW-виступ по-українськи. Ноу-хау сучасного оратора. Київ : Моноліт-Bizz, 2018. 304 с.

Додаткова

1. Борг Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування ; пер. Н. Лазаревич. Харків : Фабула, 2019. 304 с.
2. Гайдачук С. The Club. Мистецтво об'єднувати. Київ : ФОП Осьмук С.Б. 2021. 226 с.
3. Глазунов С. В. Управлінське спілкування : навч. посіб. Дніпропетр. нац. ун-т. Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2002. 87 с.
4. Зінссер Вільям. Як писати добре. Класичний посібник зі створення нехудожніх текстів ; пер. з англ. Д. Кожедуба. Київ : Наш Формат. 2022. 296 с.
5. Лихолат С.М. Етика бізнесу: навч. посіб. Київ : Знання, 2013. 367с.
6. Лівін Марк. Сторітелінг для очей, вух і серця. Київ : Наш Формат. 2020. 184 с.
7. Мачулка А. У США створили рекламу на основі промови Теодора Рузвельта 1903 року. *Bazilik.media* : веб-сайт. 01 січня 2022. Січень. URL: <https://bazilik.media/u-ssha-stvoryly-reklamu-na-osnovi-promovy-teodora-ruzvelta-1903-roku/> (дата звернення: 18.08.2023).
8. Наварро Джо. Словник мови тіла. Секрети невербальної комунікації ; пер. з англ. А. Легконця. Харків : Віват, 2021. 192 с.
9. Паркер П. Мистецтво збиратися разом ; пер. з англ. О. Гамурарь. Харків : Vivat, 2020. 288 с.
10. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Київ : Тов-во «Знання», КОО, 2008. 291 с.
11. Сагач Г. М. Золотослів : навч. посіб. з риторики Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : Школяр, 1998. Ч.1. 1998. 378 с
12. Цюпин Б. Чим схожі і відмінні промови Зеленського і Черчилля у Конгресі США? *Голос Америки* : веб-сайт. 22 грудня 2022. URL: <https://www.holosameryky.com/a/6887117.html> (дата звернення: 18.08.2023).
13. Чулінда Л. І. Риторична майстерність : посіб. / під ред. І. С. Паримського; Нац. акад. внутр. справ України, Укр. акад. зовн. торгівлі. Київ, 2000. 79 с.

7. Навчально-методична карта дисципліни «Майстерня публічної комунікації»

Разом: 150 год., лекції — 28 год., семінарські заняття – 24 год., лабораторні заняття — 16 год., модульний контроль — 8 год., 56 год. — самостійна робота

Модулі	модуль I			модуль II		
К-ть балів	77 б.			77 б.		
Лекції	відвідування – 3 б.			відвідування – 3 б.		
Теми лекцій	Вступ. Предмет, завдання та понятійний апарат навчальної дисциплін – 1 б.		Публічний виступ як базова форма публічної комунікації Концепція публічної промови 2 б.	Композиція публічного виступу 2 б.	Продукування тексту публічної промови 1 б.	
Теми семінарських занять	Вступ. Предмет, завдання та понятійний апарат навчальної дисциплін – 11 б.	Історичні аспекти публічного мовлення 22 б.	Публічний виступ як базова форма публічної комунікації Концепція публічної промови 11 б.			
Теми лабораторних занять				Композиція публічного виступу 2 + 20 б.	Продукування тексту публічної промови 2 б.+ 20 б	
Сам. робота	5 б.			5 б.		
Поточний контроль	Модульна контрольна робота № 1 – 25 б.			Модульна контрольна робота № 2 – 25 б.		
Разом	154 б.					

Модулі	модуль III			модуль IV		Модуль V	
К-ть балів	77 б.			88 б.		76 б.	
Лекції	відвідування – 3 б.			відвідування – 3 б.		відвідування – 2 б.	
Теми лекцій	Канали, засоби та бар'єри ефективної публічної комунікації. 2 б.	Умови ефективності публічного виступу 1 б.		Підготовка і виголошення публічних монологічних текстів за цільовим спрямуванням 2 б.	Технологічні аспекти та етикетні норми публічної комунікації. Онлайн-формат. 1 б.	Технології діалогічних форм публічної комунікації 1 б.	Публічні суперечки у сучасному суспільстві. 1 б.
Теми семінарських занять	Національні особливості публічних комунікацій 11 б.			Підготовка і виголошення публічних монологічних текстів за цільовим спрямуванням 22 б	Технологічні аспекти та етикетні норми публічної комунікації. Онлайн-формат. 11 б.	Технології діалогічних форм публічної комунікації 22 б.	Публічні суперечки у сучасному суспільстві. 22 б.
Теми лабораторних занять	Канали, засоби та бар'єри ефективної публічної комунікації. 11 б.	Умови ефективності публічного виступу 22 б.		Підготовка і виголошення публічних монологічних текстів за цільовим спрямуванням 22 б			
Сам. робота	5 б.			5 б.		5 б.	
Поточний контроль	Модульна контрольна робота № 3 25 б.			Модульна контрольна робота № 4 25 б.		Модульна контрольна робота № 5 25 б.	
Разом	395 б.						